

bepaling van ethiek leerde ons de theoretische en de practische te onderscheiden.

Had ik van meet af met de ethiek in de Gereformeerde Theologie niet anders op het oog dan de „practische”, dan wat onze Encyclopaedie noemt: „de systematische uiteenzetting van den ons geopenbaarden wil Gods, waaraan de mensch zich heeft te conformeeën” ¹⁾, met de daarbij behorende ascetiek en ethische paedagogiek, het kwam er allereerst op aan u te doen zien, hoe de ethiek in onze Theologie eertijds was beoefend. Een gang alzoo door de historie van ons leervak, waarbij een blik op het ontstaan, de ontwikkeling en den ondergang der Gereformeerde ethiek werd geslagen. Een gang door de historie, waarbij onze VOETIUS ook op dit gebied der Theologie als doctor ecclesiae boven anderen bleek uit te schitteren.

Om echter niet slechts reproductie maar ook ontwikkeling te worden, moest deze ethiek, om Gereformeerde ethiek naar de behoeften onzer dagen te zijn, ook aansluiten aan het heden, en dit aanknooppingspunt nu meende ik te vinden in de erkenning van het organische. Dit tweërlei aanknooppingspunt alzoo biedt ons een maatstaf van critiek op de beoefening der ethica zoo in het verleden als het heden. Een critiek die ik in deze woorden saamvat, dat bij de beoefening der ethiek in de Gereformeerde Theologie thans alles wat op ethisch gebied een uitvloeisel is van het mechanische, correctie behoeft, maar ook dat alles wat op ethisch gebied niet volgt uit de volkomen onderwerping aan de Schrift als Gods Woord en uit de Gereformeerde Belijdenis, maar oorzaak vindt in een breken met dat Woord en die Belijdenis, hetzij dan uit gemis aan godsdienstig besef of door panthetisme vergiftigd denken, even beslist als het valsche in het moderne moet worden afgewezen. Een ethiek, die aldus, naar 's HEEREN woord bij Jeremia, „het kostelijke van het snoode uittrekt” ²⁾, kan niet onvruchtbaar zijn voor de wetenschap en het leven.

IV Laat mij op die verwachtingen u dan ten slotte nog wijzen. Alzoo eerst de vruchten, die van deze beoefening der ethiek voor de wetenschap zijn te wachten, en wel bepaaldelijk voor die van de Theologie, de Rechtsstudie en de Philologie.

1) Enc. der H. Godg. III, p. 421.

2) Jeremia 15 : 19.